17/10/2019

Το Εκκλησάκι των φυλακών και τα θυρανοίξια από τον Οικ. Πατριάρχη

/ Επικαιρότητα

Ο μικρός αλλά ιστορικός αυτός Ναός, ο οποίος είχε υποστεί από τον χρόνο και το κλίμα του συγκεκριμένου χώρου εκτεταμένες βλάβες, πρόσφατα συντηρήθηκε και αποκαταστάθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης και με την προσωπική φροντίδα και μέριμνα του προϊσταμένου της κ. Γεωργίου Σκιαδαρέση, με αφορμή την συμπλήρωση 100 ετών από την κατασκευή του. Την ιερή ακολουθία των θυρανοιξίων του θα τελέσει η Α. Θ. Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΤΗΤΟΡΟΣ ΤΟΥ

Το Επταπύργιο της Θεσσαλονίκης, είναι ένας ιστορικός αρχαιολογικός χώρος της πόλης, που βρίσκεται στο βορειοανατολικό τείχος της, στην κορυφή της Ακρόπολης της. Υπήρξε από την κτήση του, κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, το φρούριο της Θεσσαλονίκης. Είναι συνυφασμένο όμως το όνομα του με τη λειτουργία του για εκατό περίπου χρόνια 1890-1989 ως φυλακή. Γνωστό και με την Τούρκικη ονομασία του ως γεντί κουλέ.

Χιλιάδες Ελλήνων έζησαν στα κτήρια της αυλής του, υπέφεραν, βασανίστηκαν, πέθαναν, αν δεν εκτελούνταν. Ιδιαίτερα στις παλαιότερες εποχές όπου οι αιτίες της φυλακίσεως δεν ήταν μόνο οι παράνομες και εγκληματικές πράξεις, κατά το κοινά αποδεκτό δίκαιο, αλλά αρχικά η φιλοπατρία των Τουρκοκρατούμενων Ελλήνων, αργότερα των αντιστασιακών κατά την Γερμανική κατοχή, δυστυχώς ακόμη και των αντιφρονούντων σε πολιτικές πεποιθήσεις, από όλες τις πλευρές κατά καιρούς. Πάντοτε οι συνθήκες διαβίωσης ήταν αρκετά δύσκολες. Άλλωστε, αυτός ήταν και ο λόγος κατάργησης της χρήσης τους. Το βασανιστήριο του τόπου μάλλον ήταν το ελαφρύτερο, όταν η αιτία του εγκλεισμού ήταν η αδικία...

Ακόμη και στον σημερινό επισκέπτη οι τοίχοι, οι πέτρες και ότι άλλο υπάρχει μέσα στο Επταπύργιο φωνάζει πόνο, θλίψη και απογοήτευση. Μοναδική εξαίρεση στο κλίμα αυτό είναι ο Ιερός Ναός του αγίου Ελευθερίου που βρίσκεται στον προαύλιο χώρο των πρώην φυλακών, θυμίζει τα πρώτα λουλούδια της άνοιξης που ξεφυτρώνουν ανάμεσα στα μισολιωμένα χιόνια και τα γεμάτα ελπίδα και παρηγοριά άνθη της μυγδαλιάς. Έτσι κάπως θα τον ένιωθαν και οι κρατούμενοι τότε. Ήταν ο μόνος τόπος που μπορούσαν να ένιωθαν ελεύθεροι και εκεί πολλοί αποκτούσαν και την εσωτερική τους ελευθερία. Ο μικρός αλλά ιστορικός αυτός Ναός, ο οποίος είχε υποστεί από τον χρόνο και το κλίμα του συγκεκριμένου χώρου εκτεταμένες βλάβες, πρόσφατα συντηρήθηκε και αποκαταστάθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης και με την προσωπική φροντίδα και μέριμνα του προϊσταμένου της κ. Γεωργίου Σκιαδαρέση, με αφορμή την συμπλήρωση 100 ετών από την κατασκευή του. Την ιερή ακολουθία των θυρανοιξίων του θα τελέσει η Α. Θ. Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος.

Ας δούμε λίγες πληροφορίες για την την ιστορία ανέγερσης και τον κτήτορά του.

Μεταξύ των κρατουμένων της φυλακής την περίοδο 1917-1918 ήταν και ο ανδρείος Μακεδονομάχος, Αρχιμανδρίτης Μελχισεδέκ Μακρής από τα Δουμπιά της Χαλκιδικής.

Είχε καταδικαστεί σε δεκαετή εγκλεισμό από το έκτακτο στρατοδικείο της Χαλκιδικής τον Μάιο του 1917 ως αντιφρονών, καθώς συμμετείχε στα λεγόμενα «Κονδυλικά».

Μέσα από το κελί του γράφει σε μια επιστολή του προς τη μονή Βατοπαιδίου τα εξής σχετικά:

“Σήμερον ευρίσκομαι εν τη φυλακή του Γεντί Κουλέ υπό βαρυτάτης κατηγορίας. Εν τούτοις όμως ο θείος ζήλος μου ουδαμώς εμειώθη, αλλά του εναντίον εγιγαντώθη, διότι έβλεπον 600 χριστιανούς καταδίκους να στερούνται εντελώς εκκλησίας, μηδαμώθεν άλλοθεν να αναμένουσιν παρηγορίαν, παρά μόνον υπό τη μητρός ημών εκκλησίας. Την ελπίδαν αυτήν την εκπηγάζουσαν εκ της θρησκείας. Έφθασα λοιπόν εις την σκέψην, ότι είναι μεγάλη ανάγκη, να ιδρυθεί πάσης θυσίας εν τη φυλακή εκκλησία. Όντως δι’ εράνων κατόρθωσα να ανεγείρω εκ βάθρων εκκλησίαν, τη

εγκρίσει της σεβαστής ημών κυβερνήσεως επί ονόματι του Αγίου Ελευθερίου. Και κατά τας αγίας ημέρας των Παθών του Κυρίου (1918) εκκλησιάσθησαν άπαντες οι κρατούμενοι… και τους μετάλαβα των θείων και αχράντων μυστηρίων. Φαντασθήτε 600 κατάδικοι αναζωογονηθέντες υπό του πυρός της θρησκείας, αντλήσαντες εκ της μητρός εκκλησίας μεγίστην παραμυθίαν, ήτις είναι η άγκυρα σωτηρίας δια τους κρατουμένους, θεωρουμένους αποκλήρους της κοινωνίας…”

Έτσι λοιπόν οι σκληρές φυλακές, απέκτησαν το ουράνιο και πνευματικό αυτό καταφύγιο του Ιερού Ναού του αγίου Ελευθερίου και ο Αρχιμανδρίτης Μελχισεδέκ Μακρής ήταν ο ευεργέτης όλων όσων πέρασαν το κατώφλι του. Αξίζει, έστω και για την ιστορία απλά, να δούμε ποιος ήταν αυτός ο κληρικός της εκκλησίας μας.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΜΕΛΧΙΣΕΔΕΚ ΜΑΚΡΗΣ (1869-1939)

ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ, ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΣΤΡΑΤΟΥ

Ο Μελχισεδέκ Μακρής ή Γούτας γεννήθηκε στα Δουμπιά Χαλκιδικής το 1869. Σε μικρή ηλικία έφυγε στη Θεσσαλονίκη. Γύρω στο 1890 ενδύθηκε το μοναχικό σχήμα στην Ιερά μονή Βατοπαιδίου του Αγίου Όρους. Στα τέλη της ίδιας δεκαετίας μετέβη στους Αγίους Τόπους, εντάχθηκε στην αγιοταφιτική αδελφότητα και διακόνησε, υπηρέτησε και υπερασπίστηκε με παροιμιώδη αγωνιστικό τρόπο το Θεοδέγμον Σπήλαιο της Βηθλεέμ. Από εκεί πήγε στην Κωνσταντινούπολη, όπου ο τότε Μητροπολίτης Καισαρείας Ιωάννης Αναστασιάδης (1833-1902) εκτιμώντας τον χαρακτήρα του, τις αρετές του και τον ένθεο ζήλο του για το δοκιμαζόμενο ακόμα έθνος και την Εκκλησία, τον πήρε μαζί του και τον χειροτόνησε διάκονο.

Θα παρέμενε εκεί εάν τον άφηνε ήσυχο ο πόνος και ο θρήνος της Μακεδονίας της πατρίδος του, τον οποίον εξέπεμπε αύτη κάτω από το μαχαίρι, την φωτιά και την φρικτή δράση των Βουλγάρων κομιτατζίδων. Τότε, μετά τον θάνατο του Μητροπολίτη του, το 1902 μετέβη στη Αθήνα για να τεθεί στην διάθεση της Ελληνομακεδονικής Αμύνης των Αθηνών, δηλαδή του Μακεδονικού Κομιτάτου, το οποίο τον απέστειλε στη Μακεδονία ως πράκτορα Β’ τάξεως (1904-1908), όπου εξετέλεσε το καθήκον του με παραδειγματικό ηρωισμό και μοναδική αυταπάρνηση. Μετέφερε όπλα και καθοδηγούσε τα σώματα στους προορισμούς τους, επιστράτευσε Μακεδόνες δια την ένοπλη άμυνα της σκληρά δοκιμαζόμενης Πατρίδας του, ήταν ηγέτης σωμάτων.

Σύμφωνα με επιστολή του στη Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου τον Οκτώριο του 1912 βρισκόταν στη Χαλκιδική και ενίσχυε τις προσπάθειες για τη απελευθέρωση της περιοχής. Μάλιστα συμμετείχε και ο ίδιος σε μια μάχη στον Χολομώντα, στη σύγκρουση με τους Τούρκους στον σημερινό άγιο Πρόδρομο.

Με την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων ο Αρχιμανδρίτης Μελχισεδέκ Μακρής κατατάχθηκε εθελοντής στον στρατό, ως στρατιωτικός Ιερέας στην πρώτη γραμμή του πυρός, στην VI’ Μεραρχία . Εκεί παραβρέθηκε στις μεγαλύτερες μάχες. Πολεμιστής, ρήτορας, εξομολογητής, προμηθευτής, ήρωας των στρατιωτών και των αξιωματικών, ατρόμητος και αμετάβλητος. Στην Τζουμαγιά, εκεί που έγινε η τραγικότατη μάχη μεταξύ των Ελλήνων και των Βουλγάρων κατά την οποία οι Έλληνες από έλλειψη πολεμοφοδίων αναγκάσθηκαν να αμυνθούν κατά του εχθρού με πέτρες, είχε την τραγική ατυχία αλλά και την υψηλή τιμή να τελέσει την νεκρώσιμη ακολουθία στους εκεί πεσόντες πολυθρύλητους αξιωματικούς, ήρωες, ταγματάρχη Βελισαρίου και ταγματάρχη Κολοκοτρώνη κ.λ.π. οπλίτες.

Μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων κατατάχθηκε στον ελληνικό στρατό. Η δυναμικότητα του χαρακτήρα και το ανήσυχο πνεύμα του τον ενέπλεξε σε περιπέτειες όπως αυτή της εμπλοκής του σε πολιτειακές διαμάχες, με αποτέλεσμα τον εγκλεισμό του αρχικά στις φυλακές Επταπυργίου 1917 -1918 και έπειτα Αιγίνης 1918. Από όπου επανήλθε στην υπηρεσία του υπηρετώντας σε διάφορα μέρη της χώρας, με κατάληξη τον Ιερό Ναό αγίου Κωνσταντίνου του Γ’ Σώματος στρατού της Θεσσαλονίκης, όπου εκοιμήθηκε τον Αύγουστο του 1939.

Στη μακρόχρονη διακονία του τόσο στην Εκκλησία όσο και στον Ελληνικό στρατό πρόσφερε σπουδαίες υπηρεσίες, για τις οποίες τιμήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία με πολλά παράσημα. Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως δύο φορές (1934 και 1938) σε Αρχιερατικές εκλογές, Αρδαμερίου και Δράμας, εξελέγη στο τριπρόσωπο των υποψηφίων.

Επιμέλεια Κειμένου : Αρχιμ. Γρηγόριος Παπούλας

(https://agioianargiroieptapyrgio.blogspot.com/2014/12/blog-post_89.html?m=1&fbclid=IwAR2RidafvAMZht96K8wB_hqvZpLuaNxJRnWQ76W1_ZRrbrTc)

φωτογραφίες : Ραφαήλ Γεωργιάδης